

Van Kedilerinde High-Rise Sendromu

Zahid Tefrik AĞAOĞLU¹

Yakup AKGÜL²

İsmail ALKAN³

Bahtiyar BAKIR³

Ebubekir CEYLAN⁴

ÖZET

Dünya kedi ırkları arasında özel bir yere sahip olan Van kedisi, bir gözü mavi, diğeri sarı, kar beyazı kadife benzeri yumuşak tüyleri ile bilinen sevecen mizaçlı, yüzmeyi seven bir kedi ırkıdır.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Van Kedisi Araştırma Merkezi Van kedilerinin sayısında meydana gelen azalmaları önlemek için bu kedileri koruma altına almıştır. Halen bu merkeze kayıtlı 95 adet saf Van kedisi bulunmaktadır.

Merkezimize getirilen 95 adet Van kedisinin beş tanesinde high-rise sendromu olgusu görülmüştür. Bu olguların ikisinde (% 40) hipotermi ve solunum güçlüğü, üçünde (% 60) ise sert damak yarığı, epistaxis ve diş kırıkları tespit edilmiştir. Hipotermili kedilerde mandibular-thoracal kırıklar, anormal solunum gözlenmiş olup bir tanesi şoktan dolayı ölmüştür. Diğerleri ise başarılı bir şekilde tedavi edilmiştir.

Sonuç olarak, high-rise sendromunun Van kedilerinde % 4.5 oranında var olduğu, sendromun ortaya çıkışında cinsiyetin etkili olmadığı ancak gençlerde ve ilkbahar mevsiminde daha fazla görüldüğü gözlenmiştir. Bu oranın Amerika ve diğer büyük metropollerle karşılaştırıldığında düşük olduğu, bunun da Van'da yüksek binaların fazla sayıda olmadığından kaynaklanabileceği kanaatindeyiz.

Anahtar kelimeler: Van kedisi, High-rise sendromu.

SUMMARY

High-Rise Syndrome in Turkish Van Cats

The Turkish Van Cat is a world-famous cat among the world cat breeds, which is also known as odd-eyed cat, with snow-white, velvet-like soft fur. It is well known with human-like behaviors being affectionate both to his/her owners and strangers.

The numbers of these cats are decreasing dramatically which, are being protected by a research centre called Van Cat Research Centre and founded by Yüzüncü Yıl University. 95 Van Cats registered to Van Cat Research Center were brought to our polyclinic with complaint of high-rise syndrome. Clinical examinations performed revealed that forty percent (40 %) of these cats (2 cats) had hypothermia and dyspnea, sixty percent (60 %) of the cats (3 cats) had hart palate fracture, epistaxis and dental fractures. In one of the cats with hypothermia, the death because of shock, mandibular and thoracal fracture and abnormal respiration patterns were observed. Dyspneic cats were treated. Expect the cat that died because of shock. The others were treated successfully.

As a result, in these cases, in 5 cats treated, percentage of high-rise syndrome was seen to be 4,5. This result is lower than that of America and other metropolis data if a comparison is to be made. There does not seem to be a sex or breed predisposition, but younger cats seem to be more prone to falling. A considerable seasonal trend (spring through early fall) exists in Van cats.

The reason for this is that there are not so many high buildings in Van. Consequently, high-rise syndrome does not appear so much in this area.

Key Words: Van cat, High-rise syndrome.

¹Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Bilim Dalı, VAN

²Yrd. Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Bilim Dalı, VAN

³Yrd. Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, VAN

⁴Arş. Gör., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enst., İç Hastalıkları Bilim Dalı, VAN

GİRİŞ

Dünya kedi ırkları arasında özel bir yere sahip olan Van kedisi bir gözü mavi diğeri sarı, uzun beyaz tüylü ve sevecen mizaçlarıyla insanların büyük bir beğenisini kazanmıştır. Çağlar boyunca Anadolu'da insanların dikkatini çekmiş ve özellikle yüzmeyi sevmeleriyle yoğun ilgi odağı haline gelmiştir. Son yıllarda bu hayvanların sayılarındaki azalmalar ve neslinde meydana gelen yozlaşmalar Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van Kedisi Araştırma Merkezini kurmaya yönlendirmiştir. Merkeze kayıtlı saf Van kedisi sayısı 95 adet olarak tespit edilmiştir (1).

Kedilerde High-rise sendromu (yükseklik korkusu), iki veya daha fazla katlı binalardan düşen veya atılan kedilerde meydana gelen değişik yaralanmalarla karakterize hastalık grubuna verilen bir addır (2, 3). Bu konu ile ilgili olarak bugüne kadar yapılmış pek fazla yayın olmamasına karşın Whitney ve arkadaşları (3) yaptıkları bir araştırmada High-rise sendromu olgusu ile ilgili kedi araştırma merkezlerine beş ay içerisinde intikal eden 132 kedinin yaş ortalamasının 2.7 yıl (3 ay- 16 yıl) olarak tespit ederken bu kedilerin % 64'ünün üç yaşından küçük olduğunu, 64 tanesinin erkek, 63 tanesinin dişi ve beş tanesinin ise cinsiyetinin belirlenemediğini bildirmişlerdir. Aynı araştırmacılar, High-rise sendromunun kedilerde daha çok ilk ve sonbahar aylarında meydana geldiği ve düşme yüksekliğinin 2-32. katlar arasında değiştiği belirtilmiştir. Yine bu çalışmada, iki ve yedinci katlar arasında düşmeler sonucu ortaya çıkan yaralanma şiddeti ile kat yüksekliği arasında doğru bir orantının saptanmasına karşın yedinci kattan sonra meydana gelen düşmelerde böyle bir ilişkinin olmadığı bildirilmiştir. Bu durumu bazı araştırmacılar (4,5) kedilerin yedinci ve daha yukarı katlardan düştüklerinde 60 mph' lik son hıza ulaştıkları, bu süre içinde vestibuler sistemi uyarılan kedi uçan bir sincap gibi postural dönme, rotasyon ve horizontal bir pozisyon alarak çarpma hızının dört ayak üzerinde tüm vücuda eşit bir şekilde yayılması ile açıklanmışlardır.

Bazı araştırmacılar (3,6) yaptıkları çalışmalarda high-rise sendromu görülen

kedilerde başlıca klinik bulgu olarak fasial travma, dudak yarılması, sert damak yarığı, burun kanaması, solunum güçlüğü, hipotermi, hipovolemik şok, ekstremite kırıkları, abdominal travma, diş kırıkları ve bazı olaylarda idrar kesesi yırtıklarına rastlamışlardır. Ayrıca Whitney ve arkadaşları (3), ölen sekiz kedide yaptıkları otopside karaciğer ve dalakta rupturlara rastladıklarını bildirmişlerdir.

Thacher (2) tarafından yapılan bir çalışmada ise daha önce bu konularda yapılan çalışmalarda (3,6); bildirilen bulgulara paralel bulgular elde edilmesine karşın, high-rise sendromlu kedilerde idrar kesesi rupturlarına rastlanmadığı ifade edilmiştir.

Bu çalışma Van kedilerinde ilk kez görülen high-rise sendromunun varlığının ortaya konulması ve bu konuda meslektaşların bilgilendirilmesi amacıyla kaleme alınmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma materyalini Yüzüncü Yıl Üniversitesi Van Kedisi Araştırma Merkezine bağlı Van Kedisi Ana-Yavru Sağlık Dispanserine 1992-1994 yılları arasında intikal eden 3,5-5,5 kg ağırlıklı, her iki cinsten (üç erkek ve iki dişi), yaşları bir ile beş yıl arasında değişen beş adet Van kedisi oluşturdu. Kediler gerekli klinik muayeneden geçirildikten sonra tedavileri yapıldı.

BULGULAR

Bu araştırmanın materyalini oluşturan kedilerin yaş, beden ısısı, nabız ve solunum sayıları, düşüş mevsimi ve yüksekliği, burun kanaması, sert damak yarığı (Şekil 1), diş kırıkları, mandibular ve thoracal kırıklarla ilgili bulgular Tablo 1'de özetlenmiştir. Alınan anamnezlere göre bir kedinin gündüz, dört kedinin ise gece saatlerinde düştükleri belirlendi. Yapılan idrar katateri uygulamasında ise beş nolu kedide az miktarda kanlı idrar alınmasına karşın diğerlerinde idrar alınmadı. İdrar keselerinin boş olduğu anlaşıldı. Ayrıca ölen beş nolu kedinin otopsisinde karın boşluğunda kan, karaciğer ve dalakta rupturların şekillendiği gözlemlendi.

Tablo 1: Kedilerde yaş, düşüş mevsimi ve diğer bazı klinik değerler.

Özellikler	1 nolu kedi	2 nolu kedi	3 nolu kedi	4 nolu kedi	5 nolu kedi
Yaş	1	5	1	2	1
Beden ısı	38.0	38.4	38.6	37.6	36.4
Nabız	112	114	120	136	148
Solunum sayısı	22	36	34	18	14
Düşüş mevsimi	İlkbahar	İlkbahar	İlkbahar	İlkbahar	İlkbahar
Burun kanaması	-	+	+	-	+
Diş kırığı	+	-	-	+	+
Mandibular ve thoracal kırıklar	-	-	-	+	+
Sert damak yarığı	-	+	+	+	-
Solunum güclüğü	-	-	-	+	+

Şekil 1: Van kedisinde sert damak yarığı.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, merkezimize High-rise sendromu ile gelen beş adet Van kedisinin dört tanesinin iki yaşın altında olduğu, diğerinin ise beş yaşında olduğu saptandı. Düşme olayının bir kedide gündüz diğerlerinde ise gece saatlerinde meydana geldiği ve bu kedilerden üç tanesinin erkek, iki tanesinin de dişi olduğu belirlendi. Ayrıca bu olguların hepsinin ilkbahar mevsiminde ortaya çıktığı gözlemlendi. Elde edilen

bu bulgular daha önce bu konuda araştırma yapan Whitney ve arkadaşlarının (3) bulgularıyla uyum göstermekle birlikte, adı geçen araştırmacılar, kedilerdeki high-rise sendromunun hem ilkbahar hem de sonbahar mevsimlerinde görülebileceğine dikkat çekmişlerdir.

Bazı araştırmacılar (2,3,6) tarafından High-rise sendromlu kedilerde tespit edilen hipotermi, solunum güclüğü, sert damak yarığı, burun kanaması, diş kırıkları, mandibular ve

thoracal kırıklar gibi bulgulara bu çalışmada muayene edilen kedilerde de rastlanmıştır.

Whitney ve arkadaşlarının (3) High-rise sendromlu kedilerde bildirdikleri karaciğer ve dalaktaki ruptur gibi bulgular, çalışmada ölen beş nolu kedide de saptanmıştır. Ayrıca Whitney ve arkadaşlarının (3) High-rise sendromlu kedilerde idrar kesesi rupturu belirlemiş olmalarına karşın, Thacher (2)'in gözlemlerine uygun olarak araştırmamızda idrar kesesi rupturuna rastlanmamıştır.

Van kedisi Araştırma Merkezine kayıtlı bulunan 95 adet saf Van kedisinde 1992-1994 yılları arasında beş adet High-rise sendromlu olgunun ortaya çıkması bu sendromun Van kedilerinde % 4,5 oranında görüldüğü, bu oranının Amerikadaki (3) kedilerde görülen High-rise sendromunun görülme oranı ile karşılaştırıldığında oldukça düşük olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunun da Van'da çok

sayıda ve çok katlı binaların bulunmamasından kaynaklandığı görüşüne varıldı.

Sonuç olarak, bu çalışma ile Van kedilerinde ilk defa görülen High-rise sendromunun varlığı ortaya konmuştur.

KAYNAKLAR

1. Van Kedisi Araştırma Merkezi Müdürlüğü Kayıtları. Van. 1995
2. Thacher, C. (1993): Feline high-rise syndrome. Feline Pract., 21 (3) :25-27.
3. Whitney, W.O. and Mehlhaff, C.J. (1987): High-rise syndrome in cats. JAVMA., 191(11); 1399-1403.
4. Warren, K.G., Demling, R.H. (1986): The pathophysiology of free fall injury. Ann. Emerg. Med. 15:1088-1093.
5. Guyton, A.C. (1982): The cord and brain system reflexes and function of the vestibular apparatus. In: Guyton, A.C., (ed.) Human Physiology and Mechanisms of Disease. 3rd. Ed. Philadelphia: WB Saunders Co. 395-398.
6. Robinson, B.W. (1976): The high-rise trauma syndrome in cats. Feline Pract., 6(5), 40-43.

SUMMARY

The Microbiology of Tonsil Surface and Tonsil Centre in and Around Van

This study was conducted on 95 patients operated for tonsillectomy, hospitalized between March-November 1994 in order to identify the presence of microbial causative on the surface and centre of tonsils. Of the patients, 17 were female and 18 were male with ages ranging from 3 to 22. (the mean age 11.8). In 23 patients (65.7%) identical microorganisms were cultured on surface and in the centre of tonsils, and in the rest, different microorganisms were observed (34.3%). The most cultured pathogen, found in 11 out of 35 cases, in the centre of tonsils was *Staphylococcus aureus* (31.4%). This was followed by *Beta hemolytic Streptococcus*, occurring in 2 cases out of 35 (5.7%). The difference between the surface and centre microbiology was found significant statistically ($p < 0.05$).

Key words: Tonsil Surface, Centre, Microbiology

GİRİŞ

İçinde % 40'lık bir oranla ilk sırada yer alan (7). Tonsilitis ağızdan daha etkin olarak tedavi edilebilmesi ile ameliyat sayıları kısmen de olsa azalmıştır. Bu da ancak daha bilimsel antibiyotik kullanımıyla mümkündür. Kronik tonsillitlerde tektarışın etkisizliği

Kulak Burun Boğaz uzmanlarının yaptığı tüm operasyonların yaklaşık yarısını çocuklarda uygulanan cerrahi girişimlerin de % 40'mi tonsillektomiler oluşturmaktadır. Rekürren tonsillitler ameliyat endikasyonları

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı, VAN
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji ve Kll. Mikr. Anabilim Dalı, VAN
Araştırma Göz. Dr. Yılmaz Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı, VAN
Araştırma Göz. Dr. Yılmaz Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji ve Kll. Mikr. Anabilim Dalı, VAN